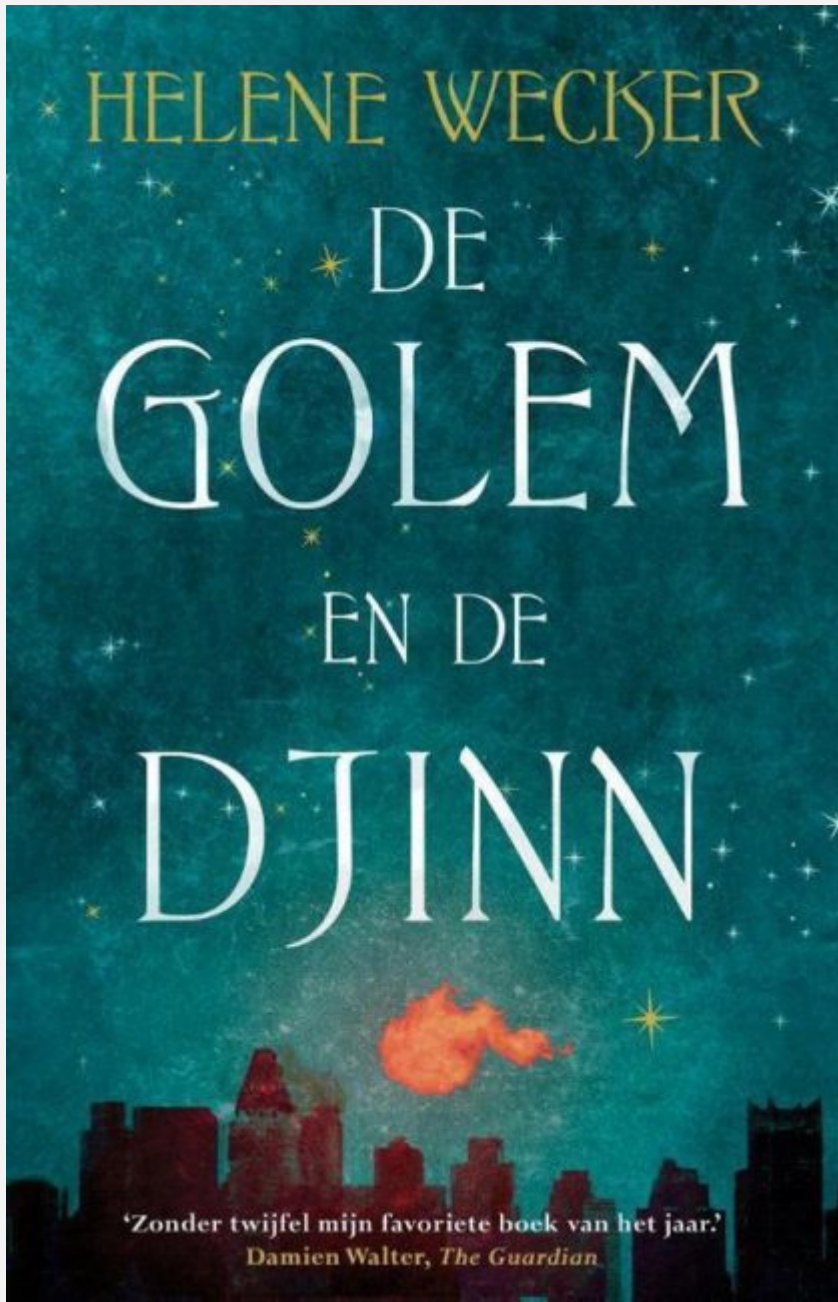

'De Golem en de Djinn' door Helene Wecker

De golem is een figuur uit de mystieke Joodse wereld. De golem was een mensfiguur, gemaakt van klei, die tot leven gewekt kon worden middels allerlei rituelen. De bekendste golem is degene die door rabbi Judah Löw in Praag werd gemaakt in de 16e eeuw om de Joodse gemeente te beschermen tegen antisemitisme. Hij had de vorm van een grote man die enorm sterk was.

Een golem moet zijn meester dienen, hij is dus slaaf en verdediger. Over het algemeen is men bang voor hem, want hij is onberekenbaar en kan gewelddadig worden. Er zijn meer golems in de geschiedenis geweest en ook een enkele keer in vrouwelijke vorm.

Een djinn is een bovennatuurlijk onzichtbaar wezen uit de Arabische wereld, dat volgens sommige islamitische geleerden bezit kan nemen van mensen en ze van hun vrije wil kan ontdoen. Samen met mensen en engelen zijn djinns volgens de Koran de drie levensvormen met een bewustzijn gemaakt door Allah. Naast mensen van vlees en bloed zijn er de engelen die geschapen zijn uit licht, daarentegen zijn djinns geschapen uit een rookloze vlam van vuur. In de Koran zijn er zowel goede als slechte djinns.

Volgens Arabische overleveringen buiten de Koran, o.a. de verhalen van 1001 nacht zoals Aladin en de wonderlamp biedt een djinn drie wensen aan die hij in vervulling laat gaan. Wanneer men erop ingaat, worden de wensen vervuld, maar neemt het mythologische wezen bezit van je: een bezetenheid van demonische aard. Een variant hierop is dat djinns opgesloten zouden zitten in bepaalde voorwerpen en degene die dit voorwerp bezit moeten dienen door hun wensen te vervullen. Het bekendst zijn de djinns uit een olielamp of fles/kruik.

Schrijfster Helene Wecker groeide op in New York als kind van Joodse immigranten. Ze is getrouwd met de zoon van Arabische immigranten en gebruikte hun culturele, op het oog tegengestelde, achtergronden als inspiratiebron voor *De Golem en de Djinn*.

Een vrouwelijke golem uit Polen wordt tot leven gewekt op een schip op weg naar New York in 1899, maar haar meester sterft. Ze spreekt alle talen, kan gedachten lezen en is enorm sterk, maar nu is ze zonder haar meester stuurloos. Een rabbijn ontfermt zich over haar, begrijpt haar geheim en leert haar voor een menselijke vrouw door te gaan. Daarvoor moet ze vooral leren mensen op hun daden en niet op hun gedachten te beoordelen. Hij geeft haar de naam Chava en bezorgt haar onderdak en werk. Ze is verlegen, bescheiden, wil niet opvallen en wil het liefst alle mensen helpen met hun problemen. Ze doet alles om haar ware aard te verbergen, omdat mensen een haat-liefde verhouding hebben met golems. Later zal ze ontdekken dat als ze een vijand ontmoet, ze over onvermoede kracht beschikt, waardoor ze zo iemand zelfs kan doden. Voor dat element in zichzelf is ze doodsbang. Haar wereld speelt zich af in de Lower East Side van Manhattan, een wijk van New York, waar de meeste Joodse immigranten zich aanvankelijk vestigden.

In dezelfde tijd repareert een tinnegieter een oude kan en bevrijdt daardoor per ongeluk een djinn die honderden jaren opgesloten heeft gezeten in die kan. De djinn is veroordeeld tot een menselijk lichaam zolang hij een ijzeren band om zijn pols draagt die niemand kan verwijderen. De tinnegieter neemt hem in dienst als leerjongen en leert hem met instrumenten te werken i.p.v. hem zijn eigen innerlijke vuur te laten gebruiken om te smeden. Hij krijgt de naam Ahmad. Voortdurend rebelleert hij tegen zijn onvrijheid en zijn menselijke beperkingen. Hij is knap, arrogant en doet wat hij wil zonder zich te bekommeren om de gevolgen.

Via een aparte, prachtig beschreven verhaallijn, die in delen wordt gepresenteerd, komen we meer te weten over het verleden van de djinn in de Syrische woestijn. Hij heeft daar een menselijke vrouw verleid, maar is gepakt en gestraft met opsluiting in een kan. Hij heeft weinig van zijn fouten geleerd, want in New York verleidt hij een vrouw uit de hogere klasse. Haar leven wordt daardoor geruïneerd. Zijn leven speelt zich af in Little Syria, een gebied in het zuidwesten van Manhattan waar veel immigranten uit het Midden-Oosten naartoe gingen en waar later het World Trade Centre werd gebouwd.

Natuurlijk komt het moment waarop de golem en de djinn elkaar ontmoeten en dan begint een schitterend en meeslepend verhaal over hun groeiende genegenheid en hun worsteling om zich staande te houden in de Amerikaanse wereld. Omdat beiden geen slaap nodig hebben, spreken ze af samen 's nachts te wandelen. Zo krijgen we een beeld van New York rond 1900, als een oude sepia foto, waar de armen in hun krotten en op de daken wonen en de rijken in koetsen door de parken rijden.

Wat hun eigen buurten betreft, komt Little Syria er levendiger af dan de Lower East Side. Mogelijke wrijving tussen de Arabische en Joodse wereld speelt geen enkele rol. Dat heeft enigszins te maken met de tijd waarin dit verhaal speelt. Er was nog geen Israël en geen Midden-Oosten conflict.

Al wandelend en pratend worden de grote verschillen tussen de djinn en de golem duidelijk, maar ze vormen toch een eenheid in hun anders zijn. Chava zoekt veiligheid, Ahmad de vrijheid. Beiden worden voor de lezer steeds menselijker waardoor je je steeds makkelijker met hen kunt identificeren. Het is de grote verdienste van Helene Wecker dat ze de echte wereld en de magische wereld naadloos heeft samengevoegd. In feite lees je over de immigranten uit de Oude Wereld die in Amerika moesten assimileren en daarmee een deel van hun eigen identiteit moesten opgeven. Dat levert een groot gevoel van eenzaamheid op en daar hebben alle personages in dit boek last van.

In kleine verhaallijnen worden diverse mensen beschreven die allemaal iets met Chava en Ahmad te maken hebben en prachtige miniatuurtjes opleveren. Een van hen gaat de spanning in het boek opvoeren. Dat is de kwaadaardige Yehuda Schaalman die op zoek is naar het eeuwige leven. Hij blijkt een reïncarnatie te zijn van een Syrische magiër die alles te maken heeft met het lot van Chava en Ahmad. Ook hij arriveert in New York, op zoek naar die twee. Het verhaal gaat nu snel naar een climax en eindigt dan op een manier die ruimte open laat voor een vervolg. Dat is inmiddels geschreven onder de titel *The Hidden Palace*, maar de Nederlandse vertaling zal nog wel even op zich laten wachten. Hopelijk niet te lang...

De Golem en de Djinn is een schitterend boek. Het verhaal is ontroerend, spannend en meeslepend. Het taalgebruik is mooi, af en toe heel romantisch en goed gekozen. Er is een gedachtewereld in verwerkt die grote bewondering verdient. Hierom, en om de gelaagdheid die verschillende interpretaties mogelijk maakt, kan dit boek gelezen en herlezen worden.

Helene Wecker heeft zich de nodige vrijheden gepermitteerd in haar beschrijving van golems en djinns, maar, zoals ze zegt in een interview: *'Ik ben schrijver, geen cultureel antropoloog.'* Echter, de wereld van djinns is haar onbekend en die heeft ze zo goed en respectvol mogelijk weergegeven. Op Joods gebied voelde ze zich veel vrijer omdat ze zelf Joods is. Dat ze dan haar golem tot een stereotype vrouw gemaakt heeft die onderdanig is en wil dienen, vind ik een gemiste kans. Ze heeft in de sfeer van de legende willen blijven, terwijl er met die golemvrouw zoveel andere mogelijkheden waren in dit heel

bijzondere boek.

Uitgeverij   Mistral, 2014
Pagina's   542
Vertaald   uit het Engels door Carolien Metaal (*The Golem and the Jinni*)
ISBN   978 9048 820 016

Recensie door Janny Wildemast, april 2021

Oktober (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Of het naar aanleiding van bijna 25 jaar val van de Berlijnse muur is of wat anders, er is veel gaande in het Duitsland en het Duitstalige. Ook leeft de vraag, bestaat de tegenstelling Wessi's en Ossi's nog? Angela Merkel betoogde vijf jaar geleden dat dat bij jongeren niet het geval meer was. Maar diezelfde jongeren voelen zelf nog dagelijks het verschil, zo valt te lezen in een aantal mini-essays in het die Zeit-magazine. Mij zijn rond de Duitse literatuur en geschiedenis een tweetal activiteiten en een nieuw boek opgevallen, en ik wil ze graag onder de aandacht brengen, over een Oost-Duitse, een West-Duitse en een Oostenrijkse:

- N.a.v. de herdenking van de val van de Berlijnse muur, 25 jaar geleden, organiseert het Goethe Instituut samen met het SLAA een avond over het leven en werk van **Christa Wolf** (1929-2011), een van de beroemdste schrijfster uit de toenmalige DDR. Omdat ze kritisch stond tegenover de Muur en over andere lastige onderwerpen schreef leidde haar werk in Oost-Duitsland tot de nodige controverses en geschaduwd worden door de Stasi. In het westen werd ze juist opgemerkt als een ongewoon individualistisch schrijfster. Kort na de val van de muur wordt bekend dat Christa Wolf zelf korte tijd als burgerinformante heeft gewerkt. Ze heeft er in 2010 een zelfonderzoekend boek over geschreven, *Stad der Engelen*, of het *Overcoat of dr Freud*. Tijdens de avond in de Tolhuistuin in Amsterdam komt Nelleke Noordervliet spreken over het literaire belang van Christa Wolf's werk en zal kleindochter Jana Simon geïnterviewd worden. Zij publiceerde in 2013 een boek met gesprekken met haar grootouders Wolf; gesprekken die beginnen in 1998 en vooral gaan over het verleden van het schrijverskoppel en hun verwerking ervan.

Meer info: <http://www.tolhuistuin.nl/agenda/slaa-presenteert-de-wereld-van-christa-wolf>

- Op 15 oktober speelt het RO-theater in de Stadsschouwburg Utrecht **Vuurvrouwen**. Uit de folder: in de jaren 70 verzette de jonge vrouw Ulrike Meinhof zich tegen de zwijgcultuur van het naoorlogse Duitsland. Het begon als een gewelddoos verzet, werd door de politie met geweld beantwoord en eindigde in gewapend verzet. Ze vocht met de Rote Armee Fraktion (RAF) voor haar idealen, en werd gezien als een gevaarlijk terroriste en tot levenslang veroordeeld. In *Vuurvrouwen* wordt Ulrike gevolgd in de laatste uren van haar leven, alleen in haar cel. Ze denkt na, is afwisselend vertwijfeld of strijdlustig. Ze heeft gehandeld, gekozen en gewaagd, maar in haar cel zit ze alleen. Ze heeft niemand en haar kinderen groeien op als vreemden. Alleen en eenzaam spiegelt ze zich in hallucinaties aan de strijdbare Jeanne D'Arc, een vrouw die net als zij tot heldin werd gebombardeerd en daarna haar idealen met de dood moest bekopen.' Fania Sorel die Ulrike Meinhof speelt, wordt geprezen als een actrice die de vele woede en wanhoop prachtig en gelaagd verwoordt.

Meer info en een reportage over de voorstelling met interview met Fania Sorel vind je via:

http://www.stadsschouwburg-utrecht.nl/voorstellingen/8425/ro_theater/vuurvrouwen/

- **Rijngoud** is de nieuw vertaalde roman uit 2013 van *Elfriede Jelinek*. De van oorsprong Duitse titel is *Rein GOLD*, een verwijzing naar het reine goud/geld en ook naar Rheingold, de eerste opera uit Wagner's Ring des Nibelungen. Elfriede Jelinek gebruikt het gesprek tussen Wodan en zijn (hier marxistische) dochter Brünhilde uit *Die Walküre*, de 2e opera uit de Ring, als ingang om het omgaan met goud en geld in de huidige maatschappij fel te bekritisieren. Graaicultuur, bankencrisis, kapitalisme/marxisme, hebzucht en inhaligheid, alles komt voorbij. Dit voorjaar werd rein GOLD als muziektheaterstuk uitgevoerd door de Staatsopera van Berlijn.

Het **Nederlands filmfestival** is zoals elk jaar eind september/begin oktober in Utrecht neergestreken. Een aantal films (alfabetisch) uitgelicht:

- **Ana Ana**, een poëtische documentaire: In de nasleep van de Arabische lente richten vier Arabische vrouwen zich tot de

camera. Het optimisme van de revolutie raakt steeds verder verloren. Ana Ana, Arabisch voor 'Ik ben mezelf' laat de moed en creativiteit van de vrouwen zien op zoek naar hun eigen identiteit. Hoe vinden zij een balans tussen hun innerlijke wereld en de luidruchtige, vaak bedreigende buitenwereld?

 Brozer is het vervolg op Mijke de Jong's *Broos* over 5 zussen en een dramatisch verlopen familiebijeenkomst. Vijftien jaar later blijkt een van hen kanker te hebben en ongeneeslijk ziek te zijn. Het leven krijgt daardoor een heel andere betekenis. Regelmatig brengen de zussen de zondagen met elkaar door en zoeken ze elkaar op totdat de dood hen scheidt; snoeihard, met humor, boos, angstig en met liefde. Voor en achter de camera blijken de verschillende werkelijkheden in elkaar over te lopen. Een intense film.

- **Dorsvloer vol confetti** is gebaseerd op de gelijknamige roman van *Franca Treur*. De Zeeuwse Katalijne groeit eind jaren tachtig op tussen zes broers in een streng gelovig gezin. Nauwelijks betrokken bij het boerenwerk voelt het intelligente meisje zich een buitenbeentje. Ze vlucht in de fantasie en realiseert zich dat ze weg moet uit de gelovige omgeving om te kunnen ontdekken wat ze zelf wil doen.

- **'Kenau'**, in het voorjaar uitgekomen, is ook in Utrecht te zien. De film gaat over *Kenau Simonsdochter Hasselaer*, strijdster in de 80-jarige oorlog in de strijd om Haarlem. Als haar jongste dochter Gertruide betrokken raakt bij het verzet en in Spaanse handen valt, kan ze niet langer afzijdig blijven en besluit ze met een vrouwenleger de wapens op te pakken tegen de Spanjaarden.

- **Nude Area:** Een hypnotiserend en vervreemdend drama over vrouwelijke verleiding. Een meisje uit het sjeke Amsterdam-Zuid raakt geobsedeerd door een prachtig Arabisch meisje uit het arme gedeelte van Amsterdam-Oost. Ze ontmoeten elkaar vooral in een sauna voor vrouwen, een plek waar naaktheid staat voor gelijkheid. Ze spelen een spel van liefde, verleiding en aantrekking. Alle communicatie is non-verbaal.

Meer info: <http://www.filmfestival.nl>

En een verrassende culturele zondag op 12 oktober In Utrecht, als tegenhanger voor alle vrouwenaandacht in deze nieuwsbrieven. *In de ban van de man* is het thema, met een uitgebreid cultureel programma rond het mysterie van de man, heldenverhalen en het mannelijke lustobject; over mannenhumor, mannengedrag, mannenpraat en mannavrienschap.

Meer info: <http://www.culturelezondagen.nl/zondag/2014/in-de-ban-van-de-man>

Onlangs uitgebrachte titels

 In juli uitgebracht, nog weinig bekend en toch erg goed ontvangen, is de roman **De verzamelde werken van A.J.**

Fikry, boekhandelaar van *Gabrielle Zevin*. Het wordt omschreven als een 'onvergetelijke liefdesverklaring aan boeken', 'een innemende roman over een boekhandel op een fictief eiland voor de Amerikaanse kust waar de eigenaar de essentie van literatuur ontdekt'. Na de dood van zijn vrouw raakt de bewuste boekhandelaar in een depressie en aan de whisky, hij is de zin van z'n leven kwijt geraakt. Een aantal voorvallen en mensen zorgen voor een ommekeer. En daar tussendoor bespreekt de boekhandelaar boeken en verhalen van z'n favoriete schrijvers/sters. Recensenten hebben er eveneens een liefdesverklaring over geschreven.

- Hetzelfde geldt min of meer voor de in juni uitgebrachte bijzondere roman van de Joods-Amerikaanse *Helene Wecker* **De golem en de Djinn**, voor sommigen zonder meer het favoriete boek van het jaar en een genot om te lezen. Het is 1899, de vooravond van de 20e eeuw en de stad New York is nog nooit zo fascinerend geweest. Chava is een golem, een door haar meester uit klei gemaakte vrouw. Ahmad is een djinn, een wezen van vuur, geboren in de Syrische woestijn. De golem en de djinn vertelt het verhaal van twee bovennatuurlijke wezens die afzonderlijk van elkaar in 1899 in New York aankomen. Ze worstelen met het vinden van hun weg in een nieuwe vreemde omgeving, maar een gedeeld lot brengt hen samen. Het betoverende verhaal verweeft historische fictie met magische fabels uit de Joodse en Arabische traditie.

 De bijen is de eerste roman van de Engelse/Indiase *Laline Paull*. Gezien de aandacht voor bijensterfte en het belang van de bij voor ons voedsel en voor het bijenwaardig imkeren valt de titel van deze roman gelijk op. Het blijkt een opmerkelijk en knap bedacht boek te zijn dat allerlei vragen oproept. Flora 717 is geboren in de laagste klasse van de hiërarchische bijengemeenschap. Ze is schoonmaakster en onaanraakbaar. Haar taak is het opruimen van de dode lichamen uit de bijenkast, en daarnaast het aanbidden van de geliefde koningin. Maar Flora schendt de bijen-wet en stelt de vruchtbaarheid van de koningin aan de kaak. Dat brengt chaos in de bijen-orde. Ze heeft een dieper verlangen in zich dan de haar toebedachte rol en brengt haar in conflict met haar hart en geweten.

- Eerder dit jaar won *Esther Gerritsen* de Kellendonkprijs voor haar onafhankelijke en originele kijk op maatschappelijke

thema's. Deze week kwam haar nieuwe roman uit, **Roxy**, over een jonge vrouw wier rijke oudere man zojuist is verongelukt. Hij blijkt te zijn aangereden op de vluchtstrook en is daar naakt aangetroffen met een vriendin. Roxy's wereld stort in, maar ze houdt zich sterk en ontsnapt met oppas en assistente naar Frankrijk. Daar blijkt dat ze toch ontregeld is. Onder haar beschaafde buitenkant gaan allerlei gefrustreerde emoties en impulsen schuil. Esther Gerritsen laat Roxy's wereld van instabiliteit en waanzin zien, waarin ze moeizaam zoekt naar wat ze precies wil en naar de betekenis van wat er in en om haar heen gebeurt.

✘ - *Albertine Soepboer* is schrijfster van proza, toneel en poëzie, die zowel in het Nederlands als in het Fries publiceert.

Bezonen is haar 11e bundel met zestig vijfregelige verzen waarin het beeld van een dorp aan zee voorbij komt. Het wordt omschreven als elementaire poëzie over de wereld van regen, stilte, wind, zout, bomen en de mensen die zich daarin bewegen, de wereld van het Friese wad, waar Albertine Soepboer vlakbij woont. Haar poëzie laat zich beter inademen dan lezen, schreef een recensent, haar taalgebruik is pure lyriek. ✘

- Voor wie van thrillers houdt: **De onderkant van sneeuw** is het verrassend goede debuut van *Ilse Ruijters*, zo wordt al geschreven. Het verhaal draait om de vraag 'hoe ga je verder met je leven als je een meisje van drie hebt dood gereden? Daar doorheen spelen achtervolgingen vanuit het verleden en een anonieme bedreiging, die in hoofdpersoon Irene een beklemmende strijd opleveren.

Activiteiten in Utrecht en omgeving:

✘ - Op 30 september presenteert journaliste *Femke van Zeijl* haar eerste roman **Koning van de Baracca's** bij Savannah Bay. Eerder schreef zij twee non-fictie boeken waarvan *Een nacht in de vijzel* gaat over vrouwen in Afrika, een continent waar zij vooral ten zuiden van de Sahara doorheen gereisd heeft om reportages te maken. Haar roman speelt zich af in Mozambique en is een verhaal met als kern interculturele relaties, waar actuele thema's in verweven zijn. Meer info: <http://savannahbay.nl/index.php?pageid=7>

- Op 6,7 en 8 oktober speelt *Laura van Dolron* in theater Kikker (Utrecht) haar nieuwe voorstelling **Liefhebben**. Uit een gesprek met haar in het filosofie magazine: "Mijn voorstelling is een suggestie om ons te bekwamen in liefhebben, omdat dat het enige is wat er werkelijk toe doet." Laura van Dolron heeft voor haar nieuwe voorstelling momenten van liefde verzameld. Ze zocht niet alleen in haar eigen hoofd en hart, maar ook in haar omgeving en in de wereldgeschiedenis. Ook de Franse filosoof Jean Paul Sartre (partner van Simone de Beauvoir) komt aan bod. "Sartre is iemand die steeds opduikt in mijn werk. Hij is de strenge vader die ik niet had en de sombere vriend die je toch uitnodigt op je feestje." Net als in de andere voorbeelden gaat het bij Sartre niet om een clichématige, romantische liefde, maar om een meer universele vorm ervan: "Door de mooie afscheidsbrief die hij schreef aan de filosoof Albert Camus, die geen vrienden meer met hem wilde zijn, bewees hij dat hij weet wat liefde is. Met die brief heeft hij hun vriendschap eerder bevestigd dan beëindigd. Afscheid nemen van een vriend met zoveel liefde dat hij voorgoed een vriend blijft...dat is liefde." Meer info: <http://lauravandolron.com/voorstellingen/liefhebben> ✘

- De in de vorige nieuwsbrief genoemde film **Sepideh: reaching for the stars**, draait deze en/of komende weken in Deventer, Hilversum, Alkmaar, Schagen, Schiedam, Zaandam en Den Helder.

Bibliotheek-nieuws

- Voor iedereen die van gedichten houdt, organiseert de *poëziegroep* samen met **Waterdicht** een speciale rondvaart door de grachten op zondag 26 oktober om 10 uur. "Waterdicht" is een Utrechtse boottocht voor iedereen die de stad eens door een dichterlijke bril wil bekijken. Op de boot worden gedichten voorgedragen die een relatie hebben met de plekken waar langs gevaren wordt. En voor deze speciale gelegenheid zijn dat gedichten geschreven door vrouwelijke poëten. Er zijn verse broodjes, en koffie en thee aan boord, zodat je gelijk kunt brunchen. Wij denken zelf dat het erg leuk wordt! Meer informatie: <http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/08/30/waterdicht/> en <http://www.waterdichtvaren.nl/>

- De avond rondom het onderwerp **De overgang** komt er. Ivm herstelwerkzaamheden op de Gansstraat hebben de datum verzet naar 13 november 's avonds. In de volgende nieuwsbrief volgt meer informatie. Alvast ter inleiding: De overgang is een periode van sterke transformatie. Veel vrouwen ervaren het als een aardverschuiving waar ze niet op bedacht waren. Ze komen met verschijnselen in aanraking als ze nog nauwelijks over de overgang hebben nagedacht, een aantal jaar voordat hun menstruatie daadwerkelijk stopt. Tijdens de avond zal over allerlei aspecten informatie gegeven worden (m.n. door Antje Dijkstra) en er is expliciet ruimte voor uitwisseling. Uitgangspunt is jezelf beter leren begrijpen, zodat je overweg kunt met wat je tegenkomt.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Amerikanah van Chimamanda Ngozi Adichie, *De vlamme de wereld* van Siri Hustvedt, *Gebed voor de vermisten* van Jennifer Clement, *Het dodenspoor* van Sara Blædel, *Privédomein* van Ingrid Hoogervorst, *Een Russische geschiedenis* van Ljoedmila Oelitskaja

Nieuwe recensie van deze maand als link bijgevoegd:

'Enkele ogenblikken' door Herbjørg Wassmo

'Roundhay, tuinscène' door Marente de Moor

'Het dodenspoor' door Sara Blædel

De leenbijdrage voor 2014 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en '*leenbijdrage 2014*'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via <http://vrouwenbibliotheek.nl/2014/07/28/augustus-openingsnieuws-2/>

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 september 2014